

Р. А. Калюжний,

доктор юридичних наук, професор

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-4694-7764>

Л. О. Шапенко,

кандидат юридичних наук

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-7351-641X>

АДМІНІСТРАТИВНО-ЮРИСДИКЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ОРГАНІВ СЛУЖБИ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Зважаючи на євроінтеграційні прагнення України, головною метою процесу реформування вітчизняної правоохоронної системи є коригування завдань і функцій правоохоронних органів, запровадження нових принципів їх діяльності для ефективного забезпечення правопорядку в державі, підвищення рівня захисту прав і свобод громадян від протиправних посягань. Реформа правоохоронної системи є однією з дев'яти «за вектором безпеки» та однією з десяти першочергових, передбачених Стратегією сталого розвитку «Україна – 2020». У ході реформування правоохоронних органів особливої актуальності набуває вдосконалення їх адміністративно-юрисдикційної діяльності, яка спрямована на попередження та припинення проступків, і у процесі якої здійснюється правовий захист порушених чи оспорюваних інтересів.

Аналіз чинного адміністративно-деліктного законодавства і практики його застосування органами Служби безпеки України засвідчує, що окремі правові норми не повною мірою відповідають вимогам часу, а також змісту адміністративно-правової реформи. Рівень науково-теоретичного осмислення адміністративно-юрисдикційної діяльності органів Служби безпеки України є недостатнім. Розробка проектів Кодексу України про адміністративні проступки, Адміністративно-процесуального кодексу та інших нормативно-правових актів з питань адміністративної юрисдикції вимагає чіткого визначення перспектив розвитку законодавства, яке б забезпечувало належну правову регламентацію оперативно-службової діяльності органів Служби безпеки України у зазначеній сфері.

Останнім часом у науковій літературі правовим проблемам діяльності посадових осіб органів Служби безпеки України приділяється певна увага, проте питання їх адміністративно-юрисдикційної діяльності залишаються ще недостатньо дослідженими. Необхідність посилення захисту прав і законних інтересів громадян, ефективного забезпечення державної безпеки, боротьби з правопорушеннями у сфері державної безпеки, використання посадовими особами органів Служби безпеки України з цією метою заходів адміністративної відповідальності обумовлює актуальність глибокого і всебічного дослідження широкого кола питань адміністративно-юрисдикційної діяльності органів Служби безпеки України.

Одним із таких досліджень стала монографія А.М. Благодарного «Концептуальні засади правової регламентації адміністративно-юрисдикційної діяльності органів Служби безпеки України»². У представлений праці комплексно, з використанням поліметодологічного підходу, що охоплює такі групи методів, як загальнофілософські, загальнонаукові, спеціальні, правові, та з урахуванням новітніх досягнень юридичної науки досліджено правові засади адміністративно-юрисдикційної діяльності органів Служби безпеки України, сформовано та обґрунтовано низку наукових положень та висновків. Результатом проведеного дослідження стало висловлення пропозицій та рекомендацій щодо вдосконалення адміністративно-правових засад діяльності органів Служби безпеки України.

² Благодарний А.М. Концептуальні засади правової регламентації адміністративно-юрисдикційної діяльності органів Служби безпеки України: монографія. Київ: Освіта України, 2020. 304 с.

Об'єктивність отриманих автором результатів забезпечена ґрунтовним аналізом наукових надбань різних історичних періодів розвитку теорії та практики органів державної безпеки, значним обсягом вивченого емпіричного матеріалу.

Результати проведеного дослідження становлять науково-теоретичний та практичний інтерес і можуть бути використані у правотворчій діяльності – для вдосконалення норм чинного законодавства, а також при підготовці нових нормативно-правових актів, що регулюють суспільні відносини у сфері адміністративно-юрисдикційної діяльності правоохоронних органів України; науково-дослідній сфері – для подальшої розробки теоретико-методологічних та організаційно-правових питань, пов'язаних зі здійсненням органами Служби безпеки України адміністративно-юрисдикційних проваджень; правозастосовній діяльності – при розгляді та вирішенні індивідуальних справ; освітньому процесі – під час підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації співробітників правоохоронних органів.

Робота характеризується грамотною науковою мовою. Структуру та обсяг монографії визначено метою та завданнями дослідження.

Водночас, потребують доопрацювання деякі положення поданої на рецензування праці. Так, на більшу увагу заслуговує проблематика профілактики адміністративної деліктності. Зокрема, самостійного розгляду потребують питання, пов'язані з нормативно-правовим регулюванням взаємодії органів СБ України з іншими правоохоронними органами під час попередження правопорушень у сфері державної безпеки. Втім, зазначені зауваження не знижують загальної якості виконаної роботи, а свідчать, перш за все, про комплексний характер порушеної проблематики, її складність та актуальність.

Зважаючи на викладене, представлена монографія є цілісною завершеною науковою працею, а її положення можуть використовуватися для подальшого дослідження проблем здійснення адміністративно-юрисдикційної діяльності, удосконалення чинного законодавства і практики його застосування співробітниками правоохоронних органів, а також при викладанні навчальних дисциплін, що розкривають основи оперативно-службової діяльності органів Служби безпеки України.